

Klimat- och näringslivsdepartementet

Ert tjänsteställe, handläggare
Klimat- och näringslivsdepartementet,
Kristin Skeppsby
Vårt tjänsteställe, handläggare
Helena Severin, helena.severin@mil.se

Ert datum
2026-02-19

Er beteckning
KN2026/00379

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Remissyttrande – SOU 2025:122 En kortare instanskedja för mark- och miljöärenden

Försvarsmakten har tagit del av betänkandet *En kortare instanskedja för mark- och miljöärenden* och lämnar nedan synpunkter på utredningen förslag i de delar som bedöms relevanta för myndigheten och dess uppdrag.

Ny instansordning för ärenden och mål enligt PBL

Utredningen framför att förslaget om en ändrad instansordning kan innebära att länsstyrelserna tappar viktig kompetens inom plan- och byggområdet med frågor kopplat till totalförsvaret och sekretess. Försvarsmakten bedömer att det kan föreligga en sådan risk då länsstyrelsen har en viktig roll att samordna statens intressen i planeringsprocesserna enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL, samt att samråd enligt 9 kap. 51 § PBL ska genomföras med länsstyrelsen gällande vissa lovåtgärder för totalförsvaret.

Försvarsmakten bedömer dock inte att förslaget påverkar Försvarsmaktens möjlighet att bevaka riksintresse för totalförsvarets militära del. Överprövning ska enligt utredningens förslag istället ske direkt till mark och miljödomstol (sedermera den nya miljöprövningsmyndigheten) med överlämnande till regeringen. Frågor avseende totalförsvaret och sekretess bedöms därför kunna hanteras av överprövande instans. Försvarsmakten har därför ingen erinran mot förslaget.

(HSE)

Samordning av regler för verksamheter som berör försvaret

Försvarsmakten är positiv till utredningens förslag om att samordna processen för överlämnande till regeringen för prövning av mål enligt miljöbalken (1998:08), MB, och PBL som rör försvarsmyndigheterna. Försvarsmakten bedömer att regleringarna i MB och PBL med fördel kan motsvara varandra för att tillämpningen ska bli enhetlig. Försvarsmakten har inget att erinra mot att domstolen även i PBL-ärenden lämnar över ärendet till regeringen med eget yttrande, i likhet med vad som nu gäller enligt MB. Försvarsmakten instämmer i utredningens bedömning att formuleringen ”statlig myndighets beslut som rör” bör ersättas med ”mål hos domstolen avser en fråga som rör”. Ändringsförslaget innebär att fler överprövade mål träffas av bestämmelsen, exempelvis mål som prövas av domstolen i första instans. Försvarsmakten ställer sig därför positiv till utredningens förslag även i denna del.

Försvarsmakten har ingen erinran mot utredningens förslag om att domstolen ska pröva sakförutsättningarna och avgöra målet slutligt, om det är möjligt utan att den eller de frågor som rör försvarsmyndigheterna prövas. Försvarsmaktens erfarenhet av domstolarnas tillämpning av 21 kap. 7 § MB är dock att bestämmelsen redan tillämpas på detta sätt. I mål och ärenden som rör Försvarsmakten får Försvarsmakten inte sällan yttra sig avseende frågan om överlämnande till regeringen. I mål där Försvarsmakten endast är remissinstans utan att försvarsintresset berörs särskilt är Försvarsmaktens erfarenhet att överlämnade till regeringen inte sker.

Mot ovan bakgrund framhåller Försvarsmakten vikten av att den ändrade formuleringen inte innebär att domstolen ska avgöra om frågan som rör försvarsmyndigheterna är av sådan karaktär att den bör överlämnas till regeringen. Som utredningen påpekar kan det vara svårt för en annan prövande instans än regeringen att avgöra huruvida frågan faktiskt är att betrakta som av betydelse för totalförsvaret. Även fortsättningsvis ska alltså denna fråga avgöras av regeringen i enlighet med utredningens förslag.

I samband med att bestämmelsen ändras vill Försvarsmakten lyfta behovet av att även mål som avser Försvarets forskningsinstitut (FoI) omfattas av kravet på överlämnande till regeringen enligt 21 kap. 7 § MB. Försvarsmakten bevakar även FoI:s intressen inom ramen för riksintressebevakningen. Försvarsmakten föreslår därför att skyldigheten att överlämna mål ska gälla samtliga mål som rör totalförsvarets militära del.

Avgift vid överklagande

Försvarsmakten tillstyrker införandet av en avgift vid överklagande av mål och ärenden. Försvarsmakten bedömer att avgiften med fördel skulle kunna vara högre för att fylla sitt syfte att förhindra onödigt utdragna överklagandeprocesser. Med hänsyn till det undantag som utredningen vill införa för personer som är

berättigade till rättshjälp, bedömer Försvarsmakten att en högre avgift inte skulle leda till att sakägare som har ett berättigat intresse av att få sin sak prövad avstår från att överklaga av ekonomiska skäl.

Försvarsmakten anser att myndigheter helt ska undantas från den föreslagna avgiftsskyldigheten i 3 kap 9 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar, oaktat om myndigheten företräder det allmänna eller agerar i egenskap av verksamhetsutövare. Även i egenskap av verksamhetsutövare företräder myndigheter statens intressen. Med hänsyn till de skäl som anges för den föreslagna författningsändringen anser Försvarsmakten att myndigheter helt bör undantas från avgiftsskyldigheten.

I beredningen av detta ärende har samhällsplanerare Lina Fihlén och miljöjurist Marie Arvenhav deltagit.

Detta yttrande har beslutats av chefsjurist Kerstin Bynander. I den slutliga handläggningen har deltagit st.f. chefsjurist Helene Arango Magnusson, t.f. sektionschef Johanna Winblad och som föredragande försvarsjurist Helena Severin.

Bynander, Kerstin

Chefsjurist

Handlingen är fastställd i Försvarsmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Sändlista

Klimat- och näringslivsdepartementet, kn.remissvar@regeringskansliet.se,
kn.me.remissvar@regeringskansliet.se,

Som orientering

Försvarsdepartementet

Internt Försvarsmakten

FST Stöd

FST Komm